

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ В'ЇЗНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Розглянуто зовнішні та внутрішні суспільно-географічні фактори розвитку в'їзного туризму України. Дан аналіз основних передумов розвитку в'їзного туризму.

The external and internal social-geographical factors of development of entrance tourism of Ukraine are considered. Basic pre-conditions of development of entrance tourism are analysed.

Постановка проблеми. Незважаючи на те, що останніми роками прослідковувалася явна тенденція до збільшення кількості іноземних громадян, що відвідують Україну, розвиток мережі та об'єктів туристичної інфраструктури, не відповідає світовим стандартам, має низький рівень комфортності, технологічну відсталість, низький рівень обслуговування, що гальмує розвиток в'їзного туризму України. Виходячи з цього, особливої ваги набуває завдання виявлення та аналізу основних факторів розвитку в'їзного туризму України. Фактори, що впливають на розвиток туризму, різноманітні й багатогранні. Наявність сприятливих факторів приводить до лідерства окремих регіонів і країн у світовому туризмі і, навпаки, небажані фактори знижують туристичний потік.

Актуальність дослідження. Необхідність пошуку раціональних шляхів активізації використання потенціалу рекреаційно-курортного та туристичного господарства обумовлена перспективами одержання суттєвих економічних результатів, екологічних та соціальних наслідків розвитку відповідної ланки регіональної та національної економіки. У зв'язку з цим зростає значення наукових досліджень з метою підвищення ефективності розвитку в'їзного туризму, що обумовлює актуальність даного дослідження. Динамічний процес суспільних перетворень в Україні та реформування економічних відносин актуалізували проблему вибору оптимальних шляхів розвитку в'їзного туризму. Це зумовлює не лише потребу в теоретичному осмисленні суті та змісту даної сфери діяльності, а й ставить на порядок денний питання розроблення науково обґрунтованої концепції розвитку в'їзного туризму та проектів втілення її у життя.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Детальна поелементна структура туристичних ресурсів, географія рекреаційно-туристських потоків достатньо глибоко проаналізовані як в географічній літературі так і в працях, присвячених організації та економіці туризму - Любіцевої О.О., Бейдика О.О., І.М. Яковенко, Александрової А.Ю., Квартальнова В.О. та інших, тому, в даній публікації, основна увага зосереджена на аналізі факторів розвитку в'їзного туризму в Україні.

Мета статті полягає в висвітленні основних суспільно-географічних факторів, що впливають на привабливість країни для іноземних туристів.

Виклад основного матеріалу. Основні суспільно-географічні фактори, що впливають на в'їзний туризм можна розподілити на дві групи: зовнішні та внутрішні.

Під зовнішніми факторами слід розуміти такі суттєві причини, обставини і умови, що зумовлюють вибір іноземного туриста до подорожі до іншої країни.

Під внутрішніми факторами в'їзного туризму слід розуміти такі суттєві причини, обставини і умови, що зумовлюють вибір іноземного туриста до подорожі саме до конкретної країни в'їзного туризму.

Рис.1. Зовнішні фактори в'їзного туризму

Виявлення та аналіз зовнішніх, а особливо, внутрішніх факторів в'їзного туризму є пріоритетним завданням, що потребує глибокого вивчення, з метою подальшої розробки рекомендацій та впровадженні їх в державну туристичну політику України. Зовнішні фактори в'їзного туризму складаються з демографічних, соціальних, економічних, міжнародних, культурних факторів та науково-технічного прогресу (рис.1).

У XX ст. чисельність населення планети збільшилася в 5 разів і, як наслідок, відбулося збільшення частки подорожуючого населення. У результаті росту народонаселення планети збільшується світовий туристський потенціал, у туристську діяльність втягуються нові людські ресурси [3].

Економічні фактори полягають у зміні структури споживання товарів і послуг у бік збільшення в споживчому кошику населення частки різних послуг, у тому числі й туристичних. Крім того, загальне зростання еконо-

мічного рівня в розвинутих країнах також призводить до того, що все більша кількість населення має можливість подорожувати за кордон [4].

Міжнародні фактори знаходяться в площині пом'якшення міжнародного клімату, переходу від конфронтації між окремими державами до співробітництва і взаєморозуміння, процесів глобалізації, рішення спірних міжнародних питань шляхом переговорного процесу. Важливим фактором є наявність міждержавних і міжурядових угод по співробітництву в сфері економіки, торгівлі, науково-технічних і культурних взаємозв'язків, туризму й обмінів.

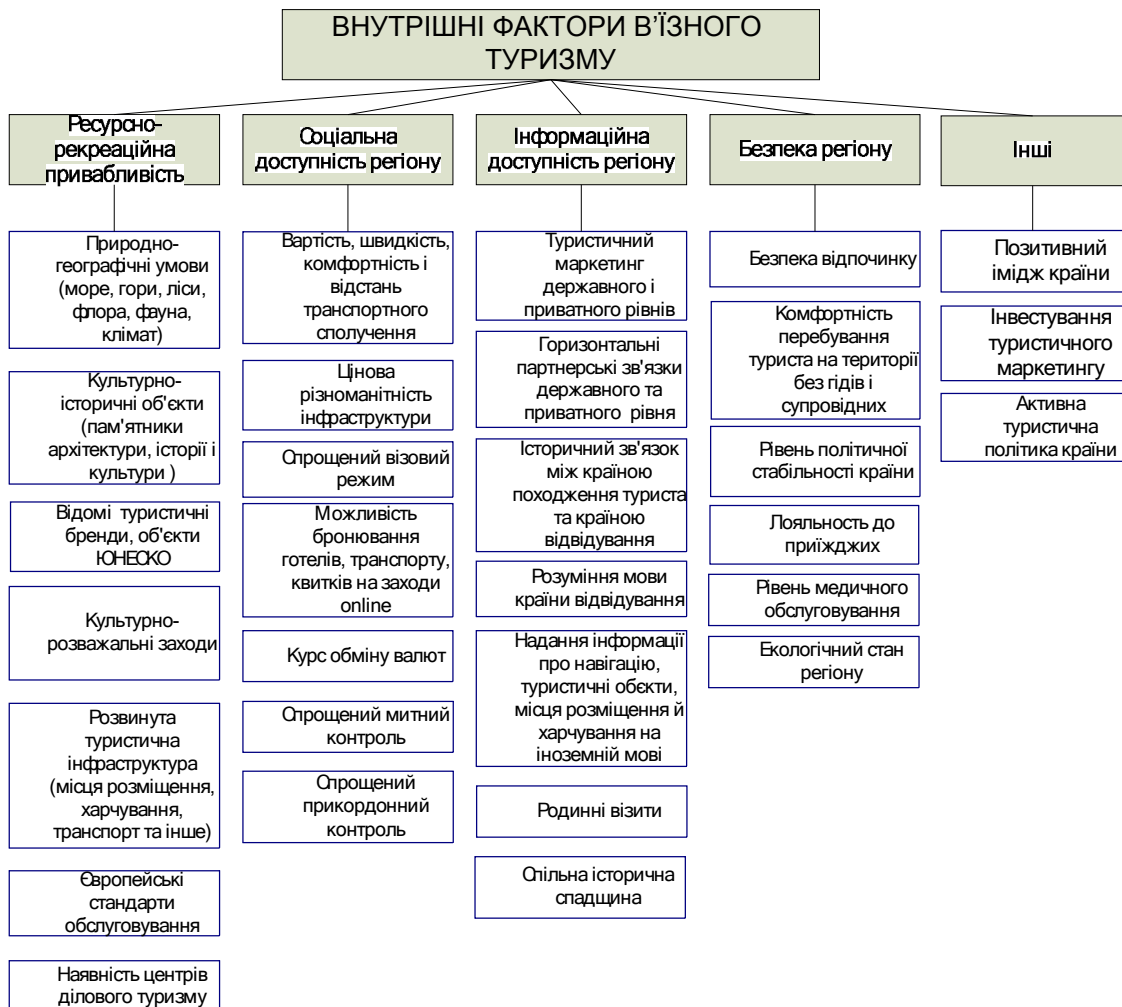

Рис.2. Внутрішні фактори в'їзного туризму

Досвід різних країн показує, що успіх розвитку туризму прямо залежить від того, як на державному рівні сприймається ця галузь, наскільки вона користується державною підтримкою.

Культурні фактори – це, насамперед, зростання культурного рівня населення багатьох країн і в зв'язку з цим прагнення людей до ознайомлення із закордонними культурними цінностями.

Науково-технічний прогрес зумовлює швидкий розвиток матеріально-технічної бази міжнародного туризму, іншими словами - туріндустрії, що

створює необхідні умови для масового туризму. Йдеться про готельні ланцюги та інші колективні засоби розміщення, транспортні засоби для масових пасажирських перевезень.

Аналізуючи передумови розвитку в'їзного туризму, варто зупинитися на факторах, що стримують його ріст. Циклічні й структурні кризи, інфляція, ріст безробіття, порушення умов товарообміну, а також відсутність планування використання природних і трудових ресурсів є гальмівними факторами, які впливають на ріст міжнародного туристського обміну. Крім цих причин, слід зазначити негативні для туризму фактори політичного порядку: внутрішньополітична нестабільність у країні або регіоні; відсутність між державами добросусідських відносин; військові конфлікти.

Внутрішні фактори в'їзного туризму складаються з ресурсно-рекреаційної привабливості регіону, соціальної та інформаційної доступності регіону, його безпеки та інших факторів (рис.2). При виборі іноземним туристом країни відвідування ресурсно-рекреаційна привабливість країни відіграє найбільш важливу роль. Вона складається, насамперед, з природно-географічних умов, а саме наявності в певному регіоні морського узбережжя, гірських ландшафтів, привабливої та екзотичної флори та фауни, кліматичних умов.

Соціальна доступність регіону – це цінова, транспортна, візова, економічна та інша можливість потенційного туриста відвідати саме цей регіон або країну.

Найважливіша роль в цьому факторі належить транспорту. Саме його доступність і вартість є домінуючим фактором привабливості тієї чи іншої країни. В останні десятиліття в результаті науково-технічного прогресу транспорт став більш швидкісним, безпечним, ємним і комфортабельним.

Інформаційна доступність регіону представлена групою чинників, що створюють умови для відомості про регіон, його просування на світовому туристичному ринку.

Туристичний маркетинг в'їзного туризму - це систематичні зміни і координація діяльності туристичних підприємств, а також приватної і державної політики в галузі туризму, яка здійснюється за регіональними, національними чи міжнародними планами, з метою просування національного туристичного продукту на туристичні ринки інших країн.

Останнім часом великого значення серед факторів привабливості країни для в'їзного туризму набула безпека регіону.

Отже, сукупність зовнішніх і внутрішніх факторів в'їзного туризму формують туристичні регіони і центри туризму України, які відрізняються від загальнонаціональних туристичних регіонів і мають більш акцентовані центри, що пов'язано з специфікою в'їзного туризму.

Висновки. Аналіз суспільно-географічних факторів в'їзного туризму України показав наступне: фактори, що впливають на розвиток туризму, різноманітні й багатогранні; наявність сприятливих факторів приводить до лідерства окремих регіонів і країн у світовому туризмі і, навпаки, небажані фактори знижують туристичний потік; основні фактори, що впливають на

в'їзний туризм України розподіляються на 2 групи: зовнішні та внутрішні фактори. Під внутрішніми факторами в'їзного туризму слід розуміти такі суттєві причини, обставини і умови, що зумовлюють вибір іноземного туриста до подорожі саме до конкретної країни в'їзного туризму, тому виявлення та аналіз саме внутрішніх факторів є найважливішим завданням необхідним для створення умов розвитку в'їзного туризму України; внутрішні фактори в'їзного туризму складаються з ресурсно-рекреаційної привабливості, соціальної та інформаційної доступності регіону, його безпеки та інших факторів.

1. Веб-сторінка Державної служби туризму і курортів України - <http://www.tourism.gov.ua/>
2. Веб-сторінка Державного комітету статистики України - <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Александро́ва А.Ю.: Междунаро́дный туризм: Учеб. пособие для вузов. М., 2001.
4. Квартальнов В. А. Туризм: Учебник. М., 2000.

УДК 911.3

Мельничук А.Л., Бодіна А.О.

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ТРАНСКОРДОННОГО ТУРИСТИЧНОГО КЛАСТЕРУ

У статті визначені поняття «транскордонний кластер», «транскордонний регіон». Виділено передумови формування українсько-польського транскордонного туристичного кластеру. Зазначено основні проблеми розвитку транскордонних кластерів в Україні.

In this article notions of «transboundary clusters», «transboundary region» are defined. Preconditions of Ukrainian-Polish transboundary touristic cluster formation are marked out. Main problems of transboundary clusters development in Ukraine are indicated.

Постановка проблеми. Не зважаючи на позитивні тенденції розвитку туристичної сфери України, існують значні проблеми та недоліки функціонування, які суттєво відрізняють туристичну сферу України та країн Європейського Союзу, зокрема безпосереднього сусіда та стратегічного партнера Республіки Польщі. Водночас наближення кордону Європейського Союзу до України, подібність природно-рекреаційного потенціалу, спільність історичного та культурного розвитку, стабільне двостороннє економічне співробітництво, спільне проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 дозволяють стверджувати про можливість та необхідність використання переваг українсько-польського транскордонного співробітництва для посилення інтегральної конкурентоспроможності туристичної сфери українсько-польського транскордонного регіону на основі використання кластерної моделі розвитку.

Актуальність теми дослідження. Кластерна політика – основний інструмент для стимулювання конкурентоспроможності та інновацій, а також творення робочих місць.